

ВТРАТИ НАУКИ

ПАМ'ЯТІ МИРОСЛАВИ ДМИТРІВНИ БОНДАРЕНКО

Двадцять шостого березня 2011 р. після важкої тривалої хвороби передчасно пішла із життя Мирослава Дмитрівна Бондаренко — кандидат геологічних наук, доцент кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології Львівського національного університету імені Івана Франка. Відійшла у Вічність відомий учений, талановитий педагог, один із засновників геоекологічного напрямку на геологічному факультеті.

Бондаренко Мирослава Дмитрівна народилась 21 червня 1968 р. у м. Жовква Львівської обл. З 1972 по 1976 рр. перебувала з батьками у Німецькій Демократичній республіці. У 1985 р. закінчила середню школу і вступила на геологічний факультет Львівського державного університету імені Івана Франка. Після закінчення університету отримала

скерування на роботу в Український державний геологорозвідувальний інститут у м. Львові, де працювала на посаді інженера-геолога. В 1994 р. вступила на заочний відділ аспірантури Львівського університету, тоді ж перевелася з Українського державного геологорозвідувального інституту на кафедру корисних копалин та геоекології Львівського університету на посаду інженера. У 1995–1997 рр. навчалася на денному відділенні аспірантури під науковим керівництвом д-ра геол. та геогр. наук, проф. Г. Рудька. Після закінчення аспірантури зарахована на посаду асистента кафедри корисних копалин та геоекології (у 1997 р.), а згодом переведена на посаду асистента новоствореної кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології.

Саме завдяки праці Мирослави Дмитрівни разом з професорами А. Пізнюром та Г. Рудьком, доц. М. Бойчуком, асист. Р. Сметанкою на геологічному факультеті започатковано сучасний етап геоекологічних досліджень. У 1994 р. кафедру методів розшуків і розвідки родовищ корисних копалин перейменовано на кафедру корисних копалин та екологічної геології. Тоді ж її завідувач проф. А. Пізнюр залучив до роботи на кафедрі керівника геолого-екологічного центру комплексної еколого-геологічної партії ДГП Західукргеологія Г. Рудька та його аспірантку М. Бондаренко. Мирослава Дмитрівна розробила низку важливих навчальних планів, методичних рекомендацій до вивчення курсів “Екологія видобутку та переробки корисних копалин”, “Екологічна геологія”, “Екологічний моніторинг”, проведення навчальних геоекологічних та переддипломних практик. Це дало підставу у напрямі “геологія” відкрити нову спеціалізацію – екологічну геологію.

Вибрана тема дисертаційної роботи на той час була дуже актуальною з тих причин, що робота над нею відбувалась у період, коли ще не були до кінця розроблені та не

пройшли державної екологічної експертизи комплексні проекти відновлення екологічної рівноваги у зонах впливу калійно-соляних і сірчаних копалень Передкарпаття, з кар'єрів та шахт відпомповували воду, а соляний та сульфатний карст загрожував будівлям, інженерним спорудам, виводив з ладу десятки гектарів земель, проблема ж стабілізації карстопровальних явищ у межах гірничовидобувних підприємств була відкритою. Дисертантка аргументовано довела, що сульфатний та соляний карст Передкарпаття з його широким спектром підземних і поверхневих проявів у сучасних природно-історичних умовах є винятково техногенного походження. Карстові процеси в межах усіх діючих соляних і сірчаних копалень розвиваються за умов значних і тривалих водовідливів, що привели до понижень рівнів підземних вод і формування депресійних лійок, у контурі яких відбувається інтенсифікація провалів.

Щоб запобігти цьому, на той час необхідно було радикально змінити підходи до вирішення карстової проблеми, а саме – змінити відпомповування високомінералізованих та сірководневих вод облаштуванням екранів чи керованого затоплення. Перший варіант унаслідок економічних та геоекологічних причин – високої собівартості та тривалості облаштування – наприкінці 90-х років був нереальним. Залишився другий варіант – керованого затоплення, який приховував у собі низку екологічних ризиків – абіогічність водної товщі озер унаслідок розчиненого сірководню та високої мінералізації вод, значної глибини водоїм. Проте, як засвідчили дослідження Я. Семчука (Інститут нафти і газу, м. Івано-Франківськ), Г. Рудька та М. Бондаренко на прикладі шахти “Калуш”, аварійного затоплення Задороженського кар'єру у Миколаївському р-ні Львівської обл., такий варіант вирішення проблем активізації карсту в умовах Передкарпаття є цілком прийнятним. Поглиблені дослідження А. Гайдіна, інших співробітників відділення гірничохімічної сировини Академії гірничих наук України та ВАТ “Гірхімпром” повністю довели екологічну безпечність та доцільність затоплення Яворівського, Роздільського та Подороженського сірчаних кар'єрів без облаштування екранів, а також мокрої консервації калійних копалень у Стебнику та Калуші. М. Бондаренко – автор 26 наукових праць.

У 2002–2005 рр. Мирослава Дмитрівна разом з чоловіком Сергієм, синами Дмитром та Олегом була у відрядженні в Монгольській республіці.

З 2005 р. М. Бондаренко повернулася на кафедру екологічної та інженерної геології і гідрогеології Львівського національного університету імені Івана Франка, де працювала на посаді доцента до останніх днів. Кілька років Мирослава Дмитрівна мужньо боролася з важкою, підступною, на жаль, невиліковною недугою. Водночас раділа кожній миті життя, завжди випромінювала життєвий оптимізм та ним запалювала студентів, колег, рідних...

Обірвалося життя прекрасної, чуйної, порядної Людини, турботливої матері та дружини, патріота України. Неймовірно тяжко пережити таку втрату кожному, особливо тоді, коли людина йде із життя у розквіті сил. Колектив кафедри екологічної та інженерної геології і гідрогеології, співробітники геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської геологорозвідувальної експедиції, Українського геолого-розвідувального інституту назавжди збережуть світлу пам'ять про Мирославу Дмитрівну Бондаренко у своїх серцях!

В. Дяків, Ю. Боруцька